

3. Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz v České republice za rok 2016

3.1 Nemocensky pojištěné osoby

Základním ukazatelem, ke kterému se vztahují údaje o pracovní neschopnosti, je ukazatel **průměrného počtu nemocensky pojištěných osob**.

Průměrný počet nemocensky pojištěných za rok 2016 činil celkem 4 571,3 tis. osob, z čehož 51 % tvořili muži a 49 % ženy. Oproti roku 2015 průměrný počet pojištěnců vzrostl o 1,4 %, tj. o 64,3 tis. osob. Průměrný počet nemocensky pojištěných mužů meziročně stoupl z 2 301,3 tis. osob v roce 2015 na 2 328,5 tis. osob v roce 2016 (tj. o 1,2 %). Průměrný počet nemocensky pojištěných žen meziročně vzrostl z 2 205,7 tis. osob v roce 2015 na 2 242,8 tis. osob v roce 2016 (tj. o 1,7 %).

Podíl mladistvých (tj. nemocensky pojištěných osob do 18 let) na celkovém počtu nemocensky pojištěných meziročně vzrostl ze 7,3 tis. osob v roce 2015 na 8,8 tis. v roce 2016 a jejich podíl na celkovém počtu nemocensky pojištěných se meziročně zvýšil z 0,16 % na 0,19 % (tj. o 0,3 p. b.).

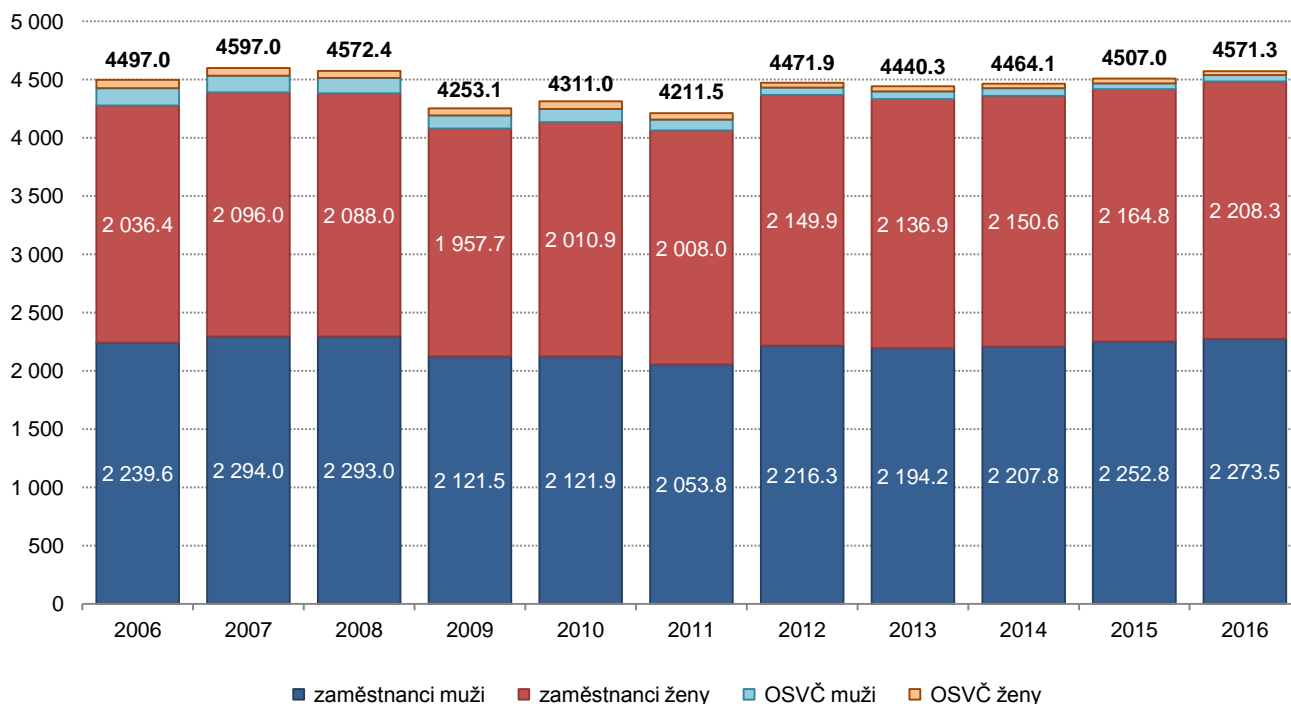
Průměrný počet dobrovolně nemocensky pojištěných osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) v roce 2016 zůstává obdobně jako v loňském roce 2015 na 89,5 tis. osob. Z tohoto počtu tvořili 61 % muži a 39 % ženy.

Zatímco počet nemocensky pojištěných zaměstnanců v posledních třech letech postupně roste, počet dobrovolně nemocensky pojištěných OSVČ má v kontextu posledních několika let snižující se tendenci. Od roku 2010 klesl počet dobrovolně nemocensky pojištěných OSVČ o polovinu z 178,2 tisíc v roce 2010 na výše zmíněných 89,5 tisíc v roce 2016.

Celkový průměrný počet nemocensky pojištěných osob (v rámci pojištění zaměstnanců a OSVČ) se za posledních deset let (v průběhu let 2006 – 2016) zvýšil o 74,3 tis. osob (tj. o 1,7 %), z toho počet mužů klesl o 60,9 tis., naopak počet žen stoupl o 135,2 tis. Podíl OSVČ se v průběhu sledovaného období snížil o 131,6 tis. osob. (tj. o 59,5 %), z toho počet mužů klesl o 94,8 tis. a počet žen se snížil o 36,8 tis.

Tabulka č. 1: Průměrný počet nemocensky pojištěných osob v letech 2006 – 2016 (v tis. osob)

Rok	Průměrný počet nemocensky pojištěných osob								
	Celkem	z toho		Celkem zaměstnanci	z toho		Celkem OSVČ	z toho	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
2006	4 497,0	2 389,4	2 107,6	4 275,9	2 239,6	2 036,4	221,1	149,8	71,3
2007	4 597,0	2 435,1	2 161,9	4 390,0	2 294,0	2 096,0	207,0	141,1	65,9
2008	4 572,4	2 423,8	2 148,6	4 381,0	2 293,0	2 088,0	191,4	130,8	60,7
2009	4 253,1	2 234,1	2 019,0	4 079,2	2 121,5	1 957,7	173,9	112,6	61,3
2010	4 311,0	2 234,1	2 076,8	4 132,8	2 121,9	2 010,9	178,2	112,2	66,0
2011	4 211,5	2 148,4	2 063,2	4 061,8	2 053,8	2 008,0	149,7	94,6	55,2
2012	4 471,9	2 281,4	2 190,5	4 366,2	2 216,3	2 149,9	105,7	65,1	40,6
2013	4 440,3	2 260,7	2 179,6	4 331,2	2 194,2	2 136,9	109,2	66,5	42,7
2014	4 464,1	2 272,9	2 191,2	4 358,3	2 207,8	2 150,6	105,7	65,1	40,6
2015	4 507,0	2 301,3	2 205,7	4 417,6	2 252,8	2 164,8	89,4	48,5	40,9
2016	4 571,3	2 328,5	2 242,8	4 481,8	2 273,5	2 208,3	89,5	55,0	34,5

Graf č. 1: Průměrný počet nemocensky pojištěných osob v letech 2006 – 2016 (v tis.)

3.2 Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti

Nejjednodušším ukazatelem v oblasti pracovní neschopnosti, který odráží četnost jejího výskytu, je **počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti**.

Absolutní počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti se meziročně zvýšil z 1 563,5 tis. případů v roce 2015 na 1 633,3 tis. případů v roce 2016 (tj. o 4,5 %). Z celkového počtu tvořily případy dočasné pracovní neschopnosti mužů 48 %, na ženy tedy připadalo 52 % nově hlášených případů, přestože podíl žen na celkovém počtu pojištěných osob činil 49 %.

Za posledních pět let, tj. mezi roky 2011 a 2016, počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti výrazně vzrostl – o 364,6 tisíc (28,7 %) z 1 268,8 tisíc v roce 2011 na výše zmíněných 1 633,4 tisíc v roce 2016. Tento nárůst byl nepochybně výraznější v případě mužů - v tomto období u mužů vzrostl počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti o 29,6 %, u žen o 28,0 %. Pokud se však zaměříme na vývoj v posledních deseti letech, je nutné konstatovat značný pokles pracovní neschopnosti – v roce 2016 byl počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti oproti roku 2006 o 1 073,3 tisíc (40 %) nižší.

V roce 2016 dosáhl podíl nemocí na počtu všech nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti 88,2 %, další 2,9 % připadá na pracovní úrazy a 8,9 % na ostatní úrazy (podrobněji viz Graf č. 3).

Legislativní změny, které často počet případů pracovní neschopnosti přímo ovlivňují, nejvíce působí právě na případy pracovní neschopnosti pro nemoc, počty případů pracovní neschopnosti pro pracovní úrazy jsou jimi ovlivněny méně. Legislativní úpravy ve vyplácení dávek nemocenského se nejvíce projevují v četnosti případů méně závažných a krátkodobých pracovních neschopností, například u nemoci dýchacích cest (běžná nachlazení, záněty horních cest dýchacích apod.). Tato onemocnění patrně lidé častěji řeší jiným způsobem, než návštěvou lékaře a vystavením rozhodnutí o pracovní neschopnosti. Vzhledem k tomu, že od roku 2008, resp. 2009, za první tři dny pracovní neschopnosti nepřísluší zaměstnanci náhrady mzdy

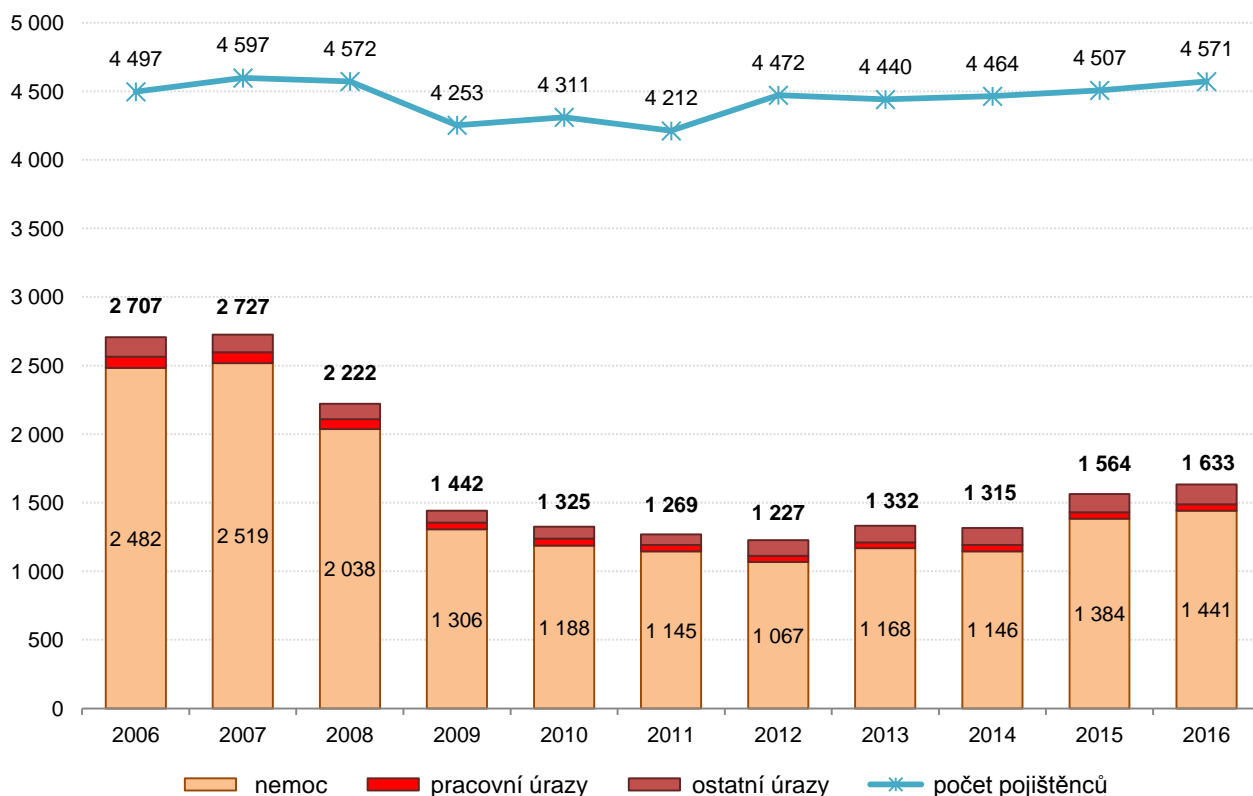

nebo platu (tzv. karenční doba), v některých případech lidé raději využijí dovolenou nebo nemoc takzvaně „přechodí“. Někteří zaměstnavatelé také v rámci zaměstnaneckých výhod nabízí kromě řádné dovolené ještě několik „indispozičních“ dní v roce (tzv. sick days) či umožňují práci z domova.

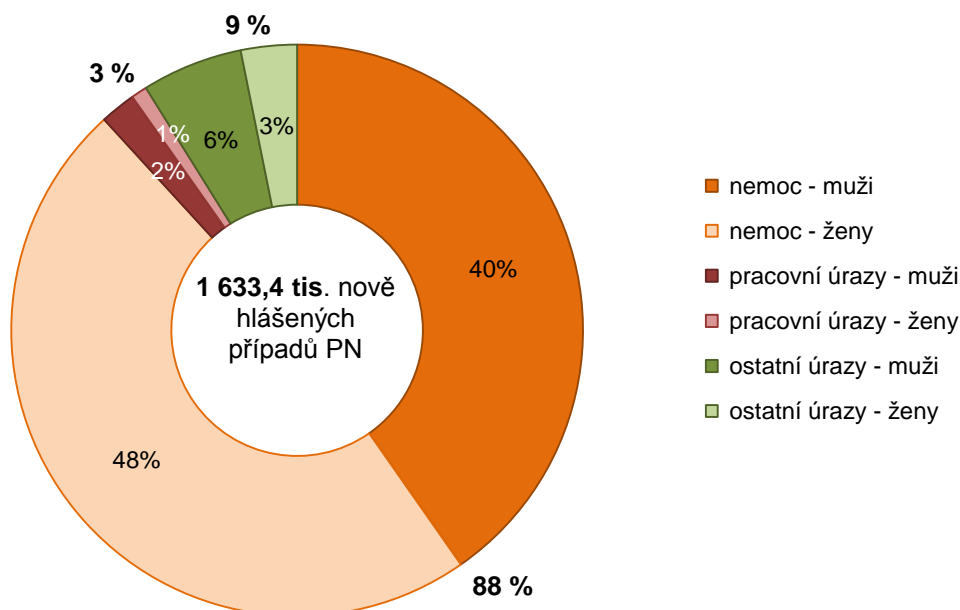
Tabulka č. 2: Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti podle pohlaví v letech 2006 – 2016 (v tis. případů)

Rok	Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti											
	Celkem	z toho		Celkem pro nemoc	z toho		Celkem pro pracovní úrazy	z toho		Celkem pro ostatní úrazy	z toho	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
2006	2 706,7	1 369,8	1 336,9	2 482,3	1 209,3	1 273,0	82,3	61,0	21,3	142,1	99,6	42,6
2007	2 726,6	1 366,2	1 360,4	2 518,9	1 215,5	1 303,4	77,2	57,3	19,9	130,5	93,4	37,1
2008	2 221,7	1 092,6	1 129,2	2 037,8	961,0	1 076,8	71,3	52,3	19,0	112,6	79,3	33,3
2009	1 441,5	694,3	747,2	1 305,5	599,4	706,2	50,2	36,0	14,2	85,8	58,9	26,9
2010	1 324,9	642,7	682,2	1 188,0	548,6	639,4	51,7	36,7	15,0	85,3	57,4	27,9
2011	1 268,8	605,1	663,7	1 144,5	519,2	625,3	47,1	33,6	13,5	77,1	52,3	24,8
2012	1 226,9	593,7	633,2	1 067,3	485,9	581,4	44,1	31,5	12,7	115,4	76,4	39,1
2013	1 331,5	638,2	693,3	1 168,1	528,7	639,4	42,9	30,4	12,5	120,5	79,1	41,4
2014	1 314,8	631,7	683,1	1 146,3	518,5	627,8	45,1	31,7	13,3	123,4	81,5	42,0
2015	1 563,5	751,8	811,7	1 383,9	632,6	751,3	46,3	31,8	14,5	133,3	87,0	46,2
2016	1 633,4	784,1	849,3	1 440,9	658,2	782,7	47,4	33,0	14,8	145	93,2	51,8

Graf č. 2: Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti a počet pojištěnců v letech 2006 – 2016 (v tis. případů)

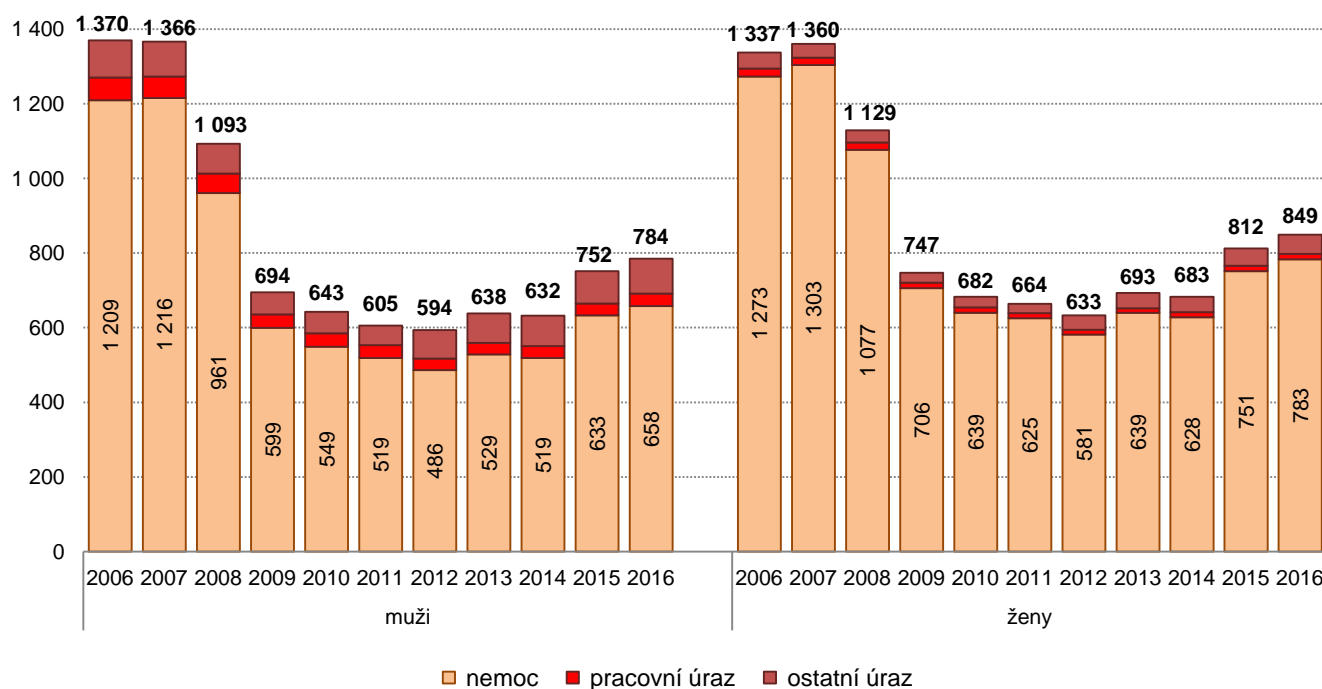

Graf č. 3: Struktura nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti (DPN) dle pohlaví v roce 2016

Jak bylo uvedeno výše, v roce 2016 v celkovém počtu nemocensky pojištěných představovaly ženy méně než polovinu (49 %), ovšem připadalo na ně 52 % případů pracovní neschopnosti. Absolutní počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti žen se meziročně zvýšil z 811,7 tis. případů (muži 751,8 tis. případů) v roce 2015 na 849,3 tis. případů (muži 784,1 tis. případů) v roce 2016 (tj. vzrostl o 4,6 % u žen a o 4,3 % u mužů). Z hlediska příčin absolutního počtu nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti žen se 782,7 tis. (92,2 %) případů týkalo pracovní neschopnosti z důvodu nemoci, 14,8 tis. (1,7 %) případů pro pracovní úraz a 51,8 tis. (6,1 %) případů ostatních úrazů. Muži čerpali pracovní neschopnost z důvodu nemoci v 658,2 tis. (84 %) případech, z důvodu pracovního úrazu v 33,0 tis. (4,2 %) v případech a z důvodu ostatních úrazů v 93,2 tis. (11,8 %) případech. Podrobněji viz Tabulka č. 2.

Graf č. 4: Nově hlášené případy pracovní neschopnosti dle pohlaví v letech 2006 – 2016 (v tis. případů)

Mezi pohlavími je ve skladbě důvodů dočasné pracovní neschopnosti dlouhodobě patrný rozdíl. Přestože u obou pohlaví je jednoznačně nejčastější dočasná pracovní neschopnost pro nemoc, muži výrazně dominují v počtu dočasné pracovní neschopnosti pro úrazy jak pracovní, tak i ostatní. Vyšší podíl žen na pracovní neschopnosti pro nemoc, může souviset s mateřskou úlohou žen, u nichž mohou být důvodem pracovní neschopnosti také komplikace v těhotenství, potraty nebo doprovod dítěte při hospitalizaci. Z celkového počtu nově hlášených případů pro pracovní úrazy připadá na ženy pouze 31,2 % pracovních úrazů, podíl žen z celkového počtu pro ostatní úrazy je 35,7 %, což je dáno i odlišnou strukturou zaměstnanosti žen a mužů. Odvětví, kde převládají muži a vyskytují se zvýšená rizika pracovního i smrtelného pracovního úrazu jsou např. v sektoru Těžby a dobývání, Zpracovatelském průmyslu, Stavebnictví, Dopravě a skladování či Zemědělství, lesnictví, rybářství. Naopak odvětví, kde převažují v zaměstnání ženy a rizika pracovních úrazů mohou být méně častá, jsou Peněžnictví a pojišťovnictví, Zdravotnictví a sociální péče, Činnosti v oblasti nemovitostí a Vzdělávání.

Tabulka č. 3: Dočasná pracovní neschopnost dle ekonomických odvětví (sekce CZ-NACE) v roce 2016

CZ-NACE	Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti (v tis.)	Kalendářní dny pracovní neschopnosti (v tis.)	Nově hlášené případy pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců	Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	Průměrná délka trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	Průměrný denní stav dočasné pracovní neschopnosti (v tis.)
A - Zemědělství, lesnictví a rybářství	34,0	2 006,2	30,9	5,0	59,0	5,4
B - Těžba a dobývání	11,1	596,9	39,7	5,8	53,8	1,6
C - Zpracovatelský průmysl	570,6	24 171,3	47,2	5,5	42,4	66,0
D - Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	7,7	318,6	23,5	2,7	41,4	0,9
E - Zásobování vodou; činnosti související s odpad. vodami, odpady a sanacemi	20,6	928,1	36,1	4,4	45,0	2,5
F - Stavebnictví	72,7	3 967,2	31,2	4,7	54,6	10,8
G - Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	209,0	9 388,5	33,8	4,1	44,9	25,7
H - Doprava a skladování	97,1	4 455,1	33,6	4,2	45,9	12,2
I - Ubytování, stravování a pohostinství	38,3	2 088,2	28,0	4,2	54,5	5,7
J - Informační a komunikační činnosti	29,4	766,1	23,8	1,7	26,0	2,1
K - Peněžnictví a pojišťovnictví	26,0	844,3	27,8	2,5	32,4	2,3
L - Činnosti v oblasti nemovitostí	11,7	612,4	16,5	2,4	52,5	1,7
M - Profesní, vědecké a technické činnosti	45,2	1 749,0	21,3	2,3	38,7	4,8
N - Administrativní a podpůrné činnosti	134,3	5 134,8	49,4	5,2	38,2	14,0
O - Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	81,5	3 036,4	30,7	3,1	37,2	8,3
P - Vzdělávání	103,8	3 452,4	30,5	2,8	33,3	9,4
Q - Zdravotní a sociální péče	106,1	5 179,4	30,4	4,1	48,8	14,2
R - Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	16,2	676,0	24,6	2,8	41,9	1,9
S - Ostatní činnosti	18,0	880,1	28,1	3,8	48,9	2,4
U - Činnosti exterritoriálních organizací a orgánů	0,0	0,0	x	x	x	x
Celkem	1 633,4	70 252,0	35,7	4,2	43,0	192,0

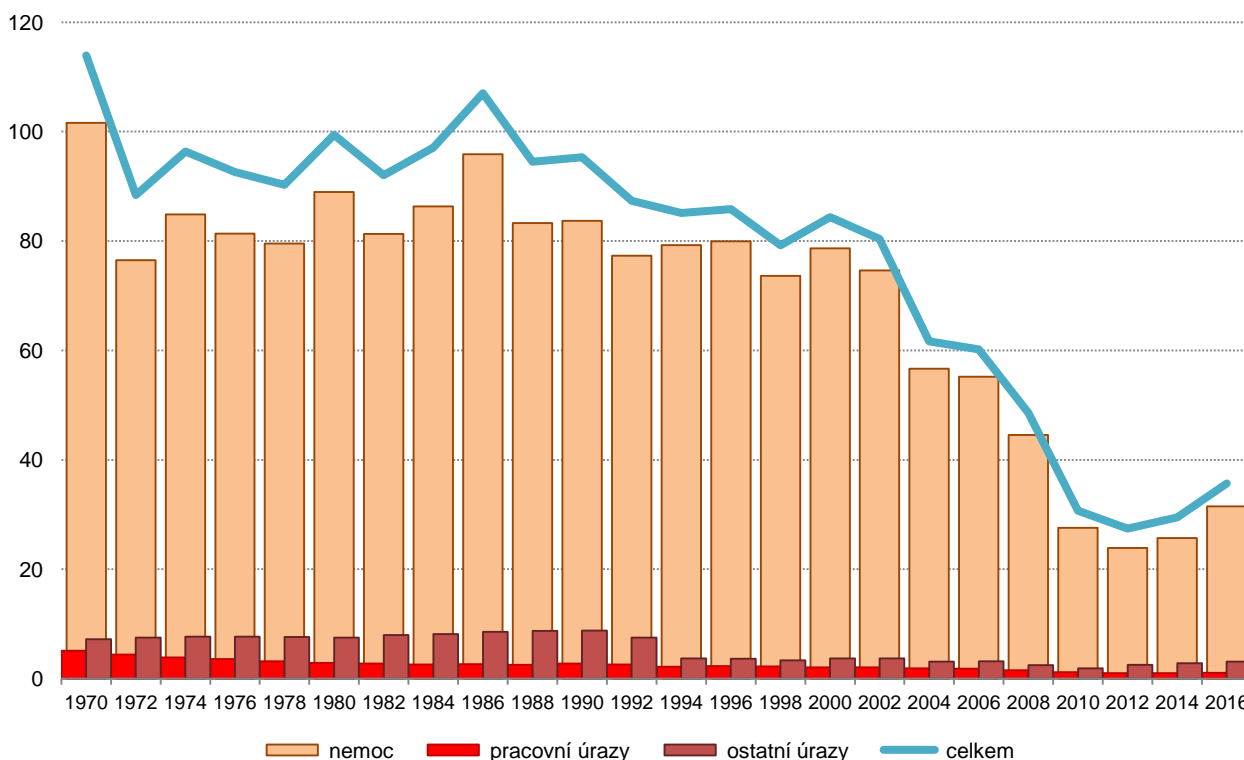
Co se týče jednotlivých odvětví ekonomické činnosti, bylo v absolutních počtech nejvíce nových případů dočasné pracovní neschopnosti hlášeno v subjektech s převažující ekonomickou činností spadajících dle klasifikace CZ-NACE do odvětvové sekce Zpracovatelský průmysl (570,6 tis. případů) a Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel (209,0 tis. případů), naopak nejmenší absolutní počet byl hlášen u odvětvové sekce Výroba a rozvod elektřiny a jiných energií (7,7 tis. případů) a u Těžby a dobývání (11,1 tis. případů).

Absolutní údaje o počtu nově hlášených případů je však nutné posuzovat v kontextu zaměstnanosti v daném odvětví, a proto má v případě odvětví vyšší vypovídací schopnost ukazatel relativní, například **počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců**.

Tento ukazatel meziročně za Českou republiku celkem vzrostl z 34,7 případů v roce 2015 na 35,7 případů v roce 2016 (tj. o 2,9 %). 31,5 nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců bylo v roce 2016 bylo zapříčiněno nemocí, 1,0 případů pracovními úrazy a 3,2 případů ostatními úrazy. Z celkového počtu bylo na 100 mužů hlášeno 33,7 případů, na 100 žen poté 37,9. Meziročně vzrostl počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 žen z 36,8 případů v roce 2015 na 37,9 případů (muži z 32,7 na 33,7 případů) v roce 2016 (tj. o 3 % u obou pohlaví).

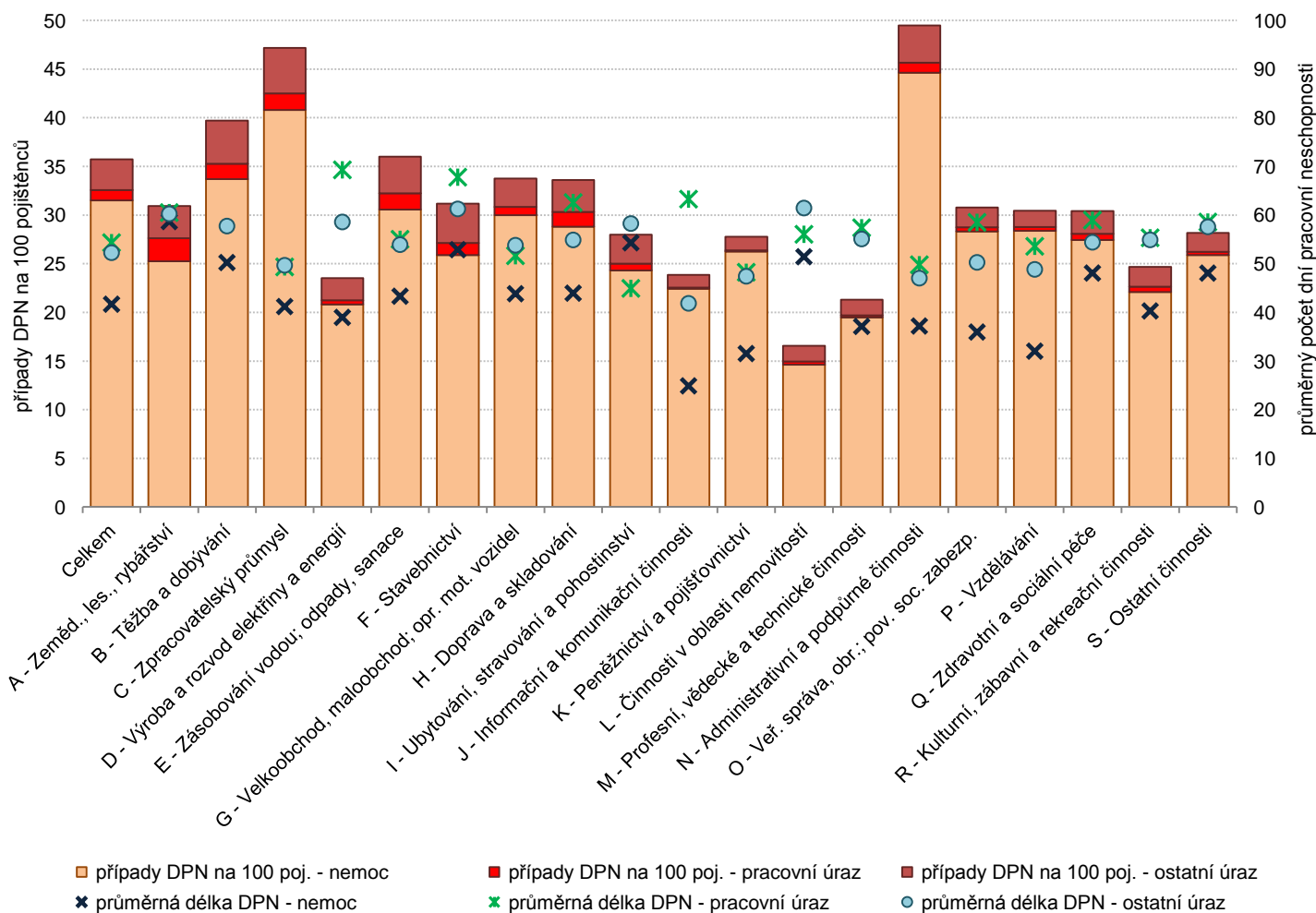
Celková četnost výskytu dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců má sice v posledních přibližně čtyřech letech rostoucí tendenci, ale v delším časovém období je tento ukazatel výrazně nižší než býval v minulosti. Zatímco v roce 1970 připadalo na 100 pojištěnců téměř 114 případů dočasné pracovní neschopnosti, bylo to v roce 1989 jen 102 případů. V roce 1990 dosahovala četnost nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců 95 případů, v roce 2003 necelých 82 případů a ještě v roce 2005 tento poměrový ukazatel dosáhl 68,2 případů. V roce 2012 hodnota ukazatele klesla doposud nejnižší, na 27,4 případů.

Graf č. 5: Nově hlášené případy pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců v letech 1970 – 2016

Z pohledu převažující ekonomické činnosti subjektu bylo nejvíce případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců v roce 2016 evidováno v oblasti Administrativní a podpůrné činnosti (49,4), následoval Zpracovatelský průmysl (47,2) a dále u fyzicky náročných činností v oblasti Těžba a dobývání (39,7). Nejméně časté případy pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců v roce 2016 byly evidovány u osob v odvětví Činnosti v oblasti nemovitostí (16,5), nízký počet případů byl hlášen i v Profesních, vědeckých a technických činnostech (21,3) a také v sekci Výroby, rozvodu elektřiny a jiných energií (23,5).

Graf č. 6: Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti (DPN) na 100 pojištěnců dle odvětví ekonomické činnosti v letech 2006 – 2016

Tomu odpovídá i členění počtu případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců pro nemoc, kdy jich nejvíce bylo evidováno v oblasti Administrativní a podpůrné činnosti (44,6) a Zpracovatelském průmyslu (40,8), nejméně případů pro nemoc u Činnosti v oblasti nemovitostí (14,6). Nejvíce případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců pro pracovní úraz, což je zřejmě ukazatel vyjadřující lépe „stupeň rizikovosti“ daného odvětví, bylo hlášeno u oblasti Zemědělství, lesnictví a rybníkářství (2,4), dále u oblasti Zásobování vodou, činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi (1,7) a v oblasti Zpracovatelský průmysl (1,7), Následovala oblast Těžby a dobývání (1,6), Doprava a skladování (1,5) a Stavebnictví (1,3). Naopak nejméně pracovních úrazů je hlášeno u Informačních a komunikačních činností (0,1) a Peněžnictví a pojišťovnictví kde je hodnota rovněž stejná (0,1). Nejvíce případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců pro ostatní úraz bylo hlášeno pro oblast Zpracovatelského průmyslu (4,7), Těžba a dobývání (4,4) a Stavebnictví (4,0), nejméně případů pro ostatní úraz bylo hlášeno u Informačních a komunikačních činností (1,3) a Peněžnictví a pojišťovnictví (1,4).

Tabulka č. 4: Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz dle územního členění v ČR v roce 2016

Území	Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti (v tis.)	Kalendářní dny pracovní neschopnosti (v tis.)	Nově hlášené případy pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců	Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	Průměrná délka trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	Průměrný denní stav dočasné pracovní neschopnosti (v tis.)
Hl. m. Praha	368,0	13 856,4	30,1	3,1	37,7	37,9
Středočeský kraj	163,0	6 617,6	38,0	4,2	40,6	15,1
Jihočeský kraj	91,4	4 158,3	40,4	5,0	45,5	11,4
Plzeňský kraj	94,6	3 804,3	42,8	4,7	40,2	10,4
Karlovarský kraj	35,4	1 413,7	40,8	4,5	40,0	3,9
Ústecký kraj	107,0	4 602,8	38,2	4,5	43,0	12,6
Liberecký kraj	64,7	2 577,4	43,1	4,7	39,8	7,0
Královéhradecký kraj	73,7	2 992,0	38,5	4,3	40,6	8,2
Pardubický kraj	73,0	3 198,2	37,3	4,5	43,8	8,7
Kraj Vysočina	67,3	3 042,7	38,3	4,7	45,2	8,3
Jihomoravský kraj	165,1	7 418,9	34,2	4,2	44,1	20,3
Olomoucký kraj	78,5	3 815,3	34,0	4,5	48,6	10,4
Zlínský kraj	78,5	4 087,5	36,0	5,1	52,1	1,2
Moravskoslezský kraj	173,3	8 667,1	37,5	5,1	50,0	23,7
ČR celkem	1 633,4	70 252,0	35,7	4,2	43,0	191,9

Z pohledu územního členění, bylo nejvíce případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců v roce 2015 hlášeno v Libereckém kraji (43,1), Plzeňském kraji (42,8), Karlovarském kraji (40,8) a Jihočeském kraji (40,4). Nejméně pak v Hlavním městě Praze (30,1), Olomouckém kraji (34,0) a Jihomoravském kraji (34,2). V roce 2016 byl rozdíl mezi kraji s nejvyšším a nejnižším počtem pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců 13,0 případů. Rozdíly výskytu dočasné pracovní neschopnosti dle územního členění jsou značně ovlivněny strukturou zaměstnanosti, charakterem převažující ekonomické činnosti a mírou nezaměstnanosti v daném regionu. Je nutno zohlednit též metodiku zpracování dat, kdy rozlišení dle krajů a okresů vychází z údaje o sídle útvaru, který vede evidenci mezd u zaměstnavatele osoby, která je v pracovní neschopnosti.

3.3 Počet kalendářních dnů a průměrná délka trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti

Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti je dán součtem dnů, po kterých trvala dočasná pracovní neschopnost všech hlášených případů. Tento ukazatel meziročně vrostl z 66 817 tis. prostonaných dnů v roce 2015, na 70 252 tis. dnů v roce 2016 (tj. o 5,1 %). Struktura počtu dnů pracovní neschopnosti dle jednotlivých příčin je následující: 60 094 tis. (tj. 85,5 %) dnů pro nemoc, 2 575 tis. dnů (tj. 3,7 %) pro pracovní úraz a 7 583 tis. prostonaných dnů (tj. 10,8 %) pro ostatní úrazy. Ženy byly v dočasné pracovní neschopnosti celkem 38 378 tis. dnů, o 6 503 tis. dnů (tj. o 17 %) více než muži, u kterých tento ukazatel činí 31 874 tis. dnů.

Za posledních pět let, tj. mezi roky 2011 a 2016, počet prostonaných dnů z důvodů dočasné pracovní neschopnosti vzrostl o čtvrtinu (14,3 miliony dne), a to z 55,9 milionů dnů v roce 2011 na výše uvedených 70,3 milionů dnů v roce 2016. Pokud se však zaměříme na vývoj v posledních deseti letech, počet dnů pracovní neschopnosti byl v roce 2006 o 25,2 miliónů dnů vyšší než v roce 2016 a v porovnání s výše zmíněným rokem 2011, kdy dosáhla počet prostonaných dnů v České republice nejnižší hodnoty, byl vyšší dokonce o 39,5 milionu dnů.

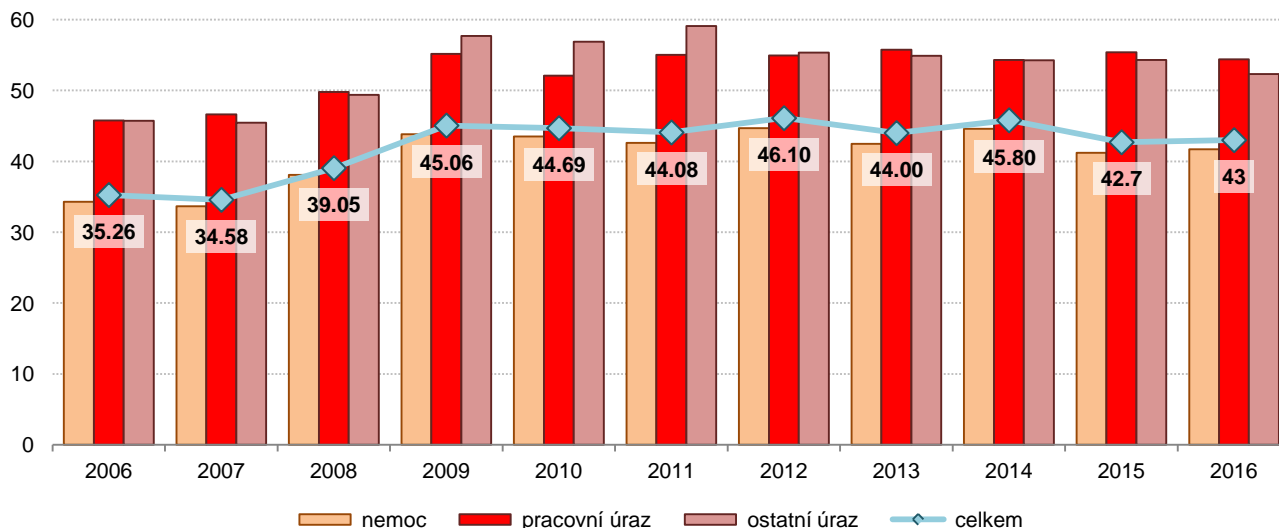
Nejvíce dnů dočasné pracovní neschopnosti z celorepublikového počtu bylo v odvětví Zpracovatelský průmysl (24 171 tis.), a to jak celkem, tak v jednotlivých kategoriích – pro nemoc (20 333 tis.), pro pracovní úrazy (1 025 tis.) a pro ostatní úrazy (2 813 tis.). Naopak nejmenší počet dnů

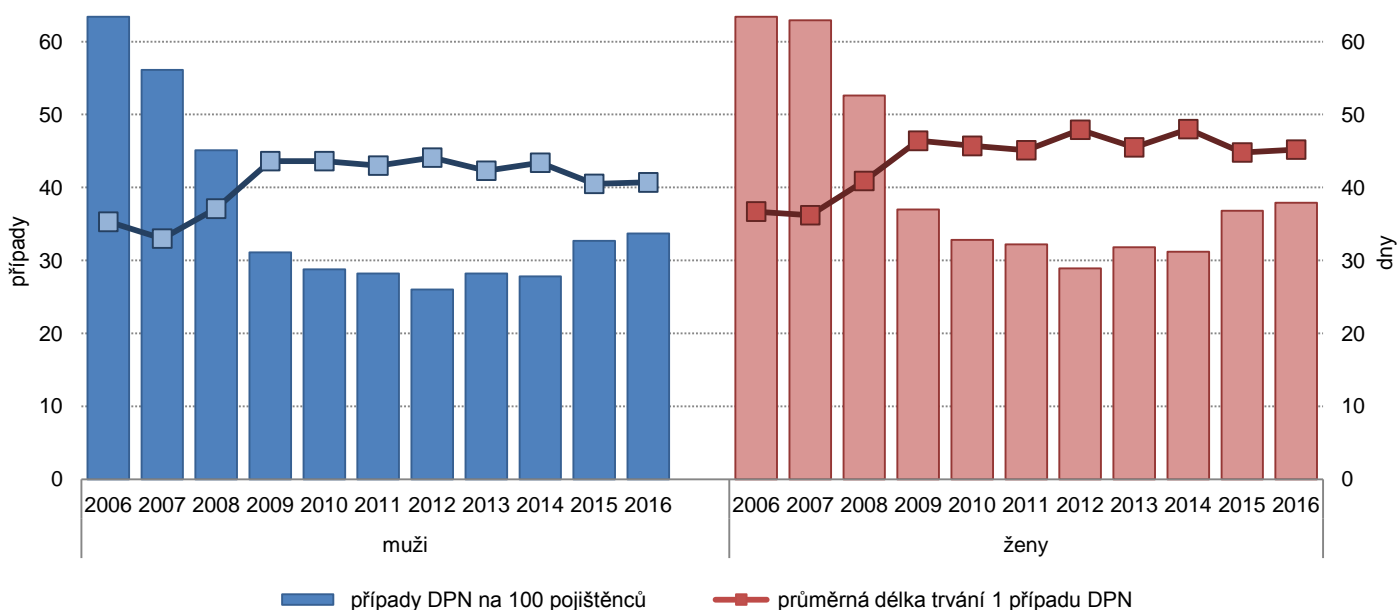
pracovní neschopnosti byl hlášen v oblasti Výroby, rozvodu elektřiny a jiných energií (319 tis.), kde bylo evidováno i nejméně dnů pracovní neschopnosti pro nemoc (265 tis.), pro pracovní úrazy (9 tis.) a pro ostatní úrazy (43 tis.).

Graf č. 7: Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti na 1 nově hlášený případ pro nemoc a úraz v ČR v období 2006 – 2016

Průměrná délka trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti je dána celkovým počtem nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti a u nich udávaným počtem kalendářních dnů trvání neschopnosti. Tento ukazatel se meziročně nepatrně zvýšil ze 42,7 dne v roce 2015 na 43,0 dne v roce 2016. Průměrná délka trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti z důvodu nemoci trvala 41,7 dne, z důvodu pracovního úrazu 54,4 dne a z důvodu ostatních úrazů 52,3 dne. Průměrná délka trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti žen se meziročně zvýšila ze 44,8 dne v roce 2015 na 45,2 dne v roce 2016, v případě mužů zůstala na obdobné hodnotě jako v loňském roce, resp. vzrostla ze 40,5 dne na 40,7 dne. V období let 2006 – 2016 se průměrná délka trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti zvýšila z 35,3 dne na 43,0 dne, tj. o týden, resp. 7,7 dne, s tím, že nejvyšší hodnoty dosáhla v roce 2012 (46,1 dne).

Graf č. 8: Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti (DPN) na 100 pojištěnců a průměrná délka jejich trvání dle pohlaví v ČR v období 2006 – 2016

Nejdelší průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti v roce 2016 byla zaznamenána ve Zlínském kraji (52,1 dne) a v Moravskoslezském kraji (50,0 dne), nejkratší zůstává v Praze (37,7 dne). Praha si zachovává s přehledem pozici kraje s nejkratší průměrnou délkou trvání pracovní neschopnosti.

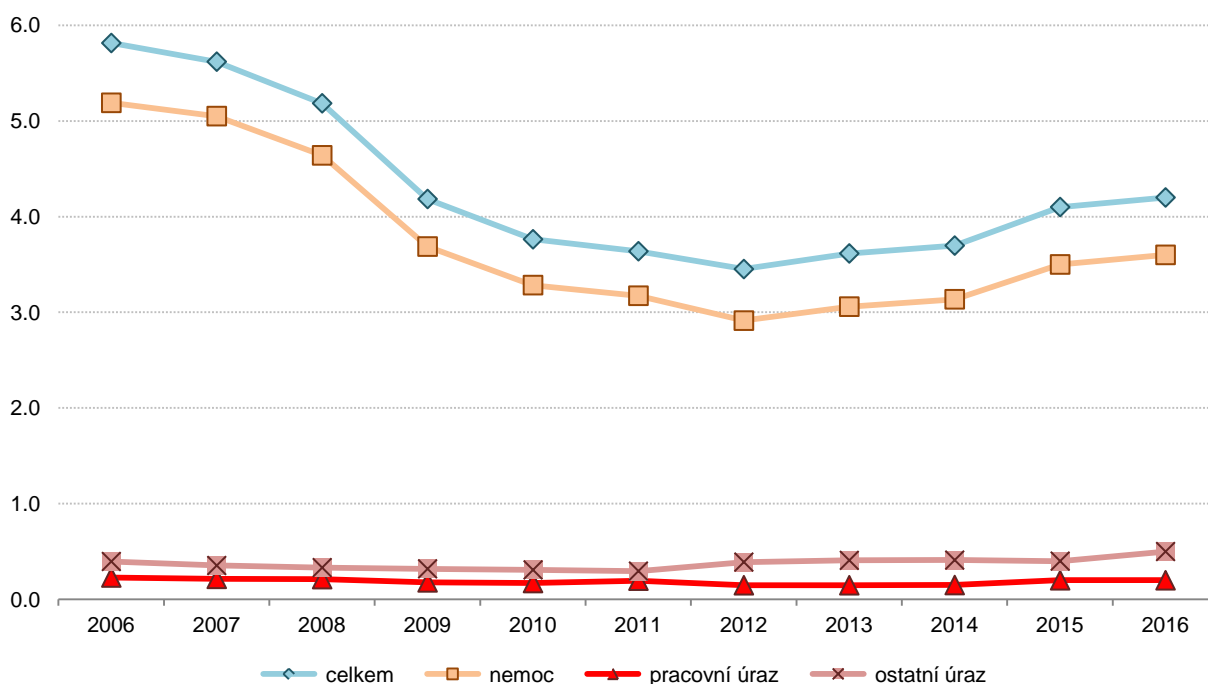
Celorepubliková průměrná délka trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti byla v roce 2016 výrazně překročena v odvětví Zemědělství, lesnictví a rybařství (59 dní), Stavebnictví (54,6 dne), Ubytování, stravování a pohostinství (54,5 dne) a u činností v oblasti nemovitostí (52,5 dne). Nejkratší průměrné trvání 1 případu pracovní neschopnosti bylo v roce 2016 evidováno v odvětví Informačních a komunikačních činností (26 dní). Dalšími oblastmi ekonomických činností s relativně nízkou průměrnou délkou pracovní neschopnosti byly oblasti Peněžnictví a pojišťovnictví (32,4 dne) a Vzdělávání (33,3 dne). Podrobněji viz Tabulka č. 3 a Graf č. 6.

3.4 Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti

Průměrné procento pracovní neschopnosti udává, kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v pracovní neschopnosti pro nemoc či úraz. Zohledňuje jak celkový počet případů pracovní neschopnosti (jak často lidé do pracovní neschopnosti nastupují), tak i průměrné trvání jednoho případu pracovní neschopnosti (jak dlouho v pracovní neschopnosti zůstávají).

Hodnota tohoto ukazatele se na počátku devadesátých let pohybovala okolo 5 %, následně se do roku 2003 postupně zvyšovala, až dosáhla svého maxima 6,8 %. Od roku 2004 – v souvislosti s postupnými legislativními změnami zpřísňujícími čerpání nemocenských dávek, začaly hodnoty ukazatele postupně klesat téměř až na polovinu jeho výchozí úrovně (na 3,5% v roce 2012). Počínaje rokem 2013 nastala změna vycházející zřejmě ze skutečnosti, že soubor nemocensky pojištěných osob přivykl přísnějším legislativním podmínkám čerpání nemocenských dávek a výše uvedeného ukazatele začala opět stoupat. V roce 2015 překročila úroveň 4 % a v roce 2016 dosáhla 4,2 % (v případě mužů 3,8 % a žen 4,7 %).

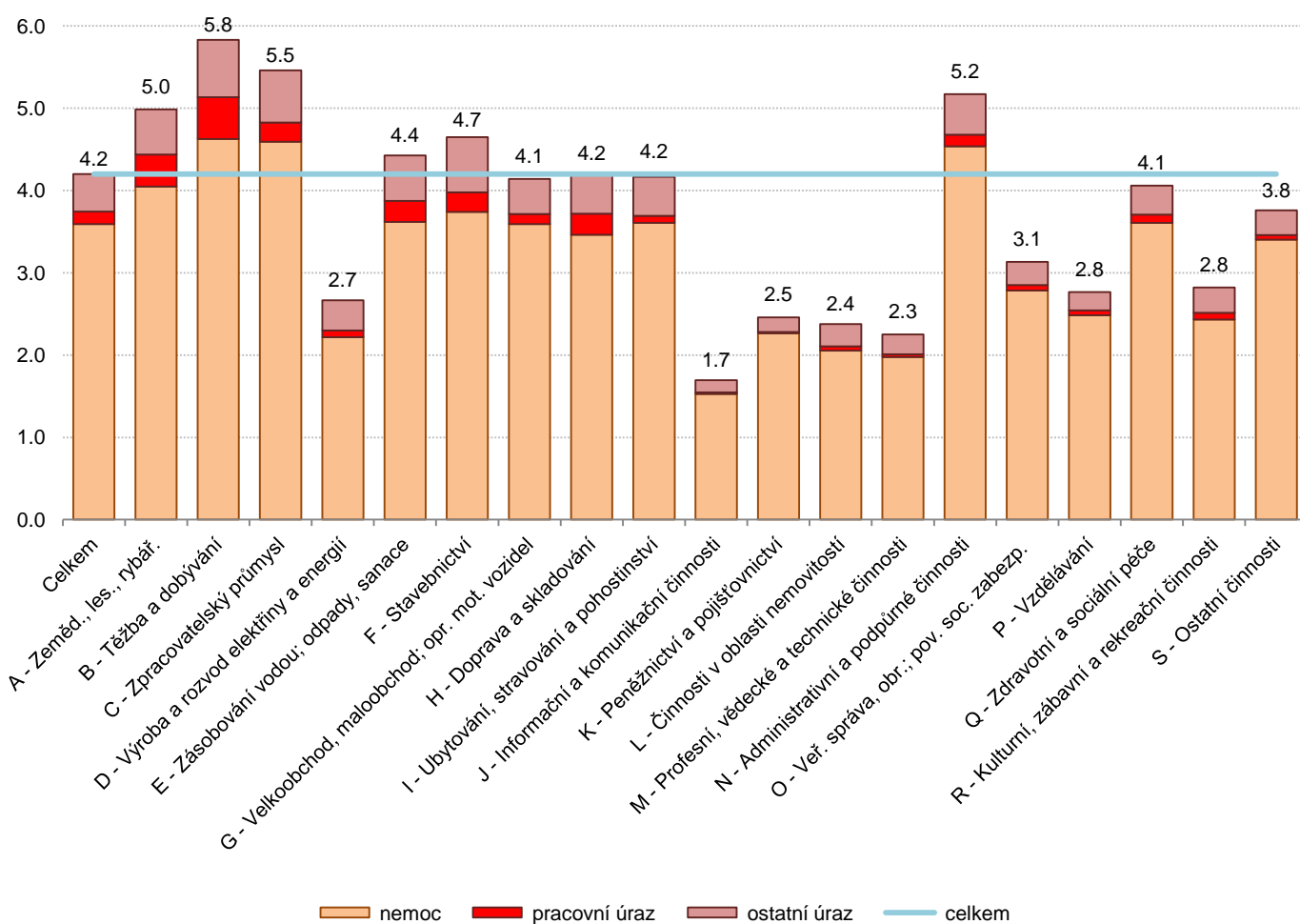
Graf č. 9: Struktura průměrného procenta dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v ČR v období 2006 – 2016 (v %)

Nejvyšší hodnoty průměrného procenta pracovní neschopnosti byly v roce 2016 sledovány ve Zlínském (5,1), Moravskoslezském (5,1) a Jihočeském kraji (5,0), dále se stejnou hodnotou (4,7) na Vysočině, v Plzeňském a Libereckém kraji. V Praze byla v roce 2016 díky relativně nízkému počtu případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců a krátké průměrné době trvání pracovní dočasné neschopnosti nejnižší hodnota průměrného procenta pracovní neschopnosti (3,1). Poměrně nízké hodnoty průměrného procenta pracovní neschopnosti v roce 2016 byly evidovány také ve Středočeském kraji, Jihomoravském kraji a Královéhradecké kraji se stejnou hodnotou 4,2, resp. 4,3 %. Podrobněji viz Tabulka č. 4.

Nejvyšší průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti dle odvětví ekonomické činnosti v roce 2016 bylo v odvětví Těžba a dobývání (5,8), Zpracovatelském průmyslu (5,5) a v odvětví Administrativní a podpůrné činnosti (5,2). Nejnižší průměrné procento pracovní neschopnosti v roce 2016 podle odvětví ekonomických činností bylo v oblasti Informačních a komunikačních činností (1,7) a Profesních, vědeckých a technických činnostech (2,3). Podrobněji viz Graf č. 10 a Tabulka č. 3.

Graf č. 10: Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v ČR v roce 2016 dle odvětví ekonomické činnosti (v %)

3.5 Průměrný denní stav dočasně práce neschopných

Ukazatel **průměrný denní stav práce dočasně neschopných** představuje počet nemocensky pojištěných, kteří byli ve sledovaném období (roce) průměrně denně nepřítomni v práci z důvodů pracovní neschopnosti pro pracovní úraz.

V roce 2016 v České republice v důsledku dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz denně chybělo na svých pracovištích 192 tis. pojištěnců, což bylo ve srovnání se stejným obdobím v loňském roce

(183,1 tis. pojištěnců) o 8,9 tis. (tj. o 4,9 %) pojištěnců více. Z celkového počtu chybělo na pracovištích 164,1 tis. pojištěnců pro nemoc, 7 tis. pojištěnců pro pracovní úraz a 20,7 tis. pojištěnců pro ostatní úraz. Nejvíce pojištěnců z celorepublikového počtu chybělo v absolutních počtech v odvětví Zpracovatelského průmyslu (66 tis.), naopak nejméně pojištěnců v oblasti Výroby, rozvodu elektřiny a jiných energií (0,8 tis.).

Tab. č. 5. Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz podle pohlaví v období 2006 – 2016

Rok	Pohlaví	Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti (v tis.)	Kalendářní dny pracovní neschopnosti (v tis.)	Nově hlášené případy pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců	Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	Průměrná délka trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	Průměrný denní stav dočasné pracovní neschopnosti (v tis.)
Dočasná pracovní neschopnost celkem							
2006	muži	1 369,8	46 409,0	63,4	5,8	35,3	127,1
	ženy	1 336,9	49 019,1	63,4	6,4	36,7	134,3
	celkem	2 706,7	95 428,1	60,2	5,8	35,3	261,4
2007	muži	1 366,2	45 077,3	56,1	5,1	33,0	123,5
	ženy	1 360,4	49 196,7	62,9	6,2	36,2	134,8
	celkem	2 726,6	94 274,0	59,3	5,6	34,6	258,3
2008	muži	1 092,6	40 564,8	45,1	5,2	37,1	110,8
	ženy	1 129,2	46 191,8	52,6	5,9	40,9	126,2
	celkem	2 221,7	86 756,6	48,6	5,2	39,1	237,0
2009	muži	694,3	30 275,9	31,1	4,2	43,6	82,9
	ženy	747,2	34 680,1	37,0	4,7	46,4	95,0
	celkem	1 441,5	64 956,0	33,9	4,2	45,6	178,0
2010	muži	642,7	28 008,4	28,8	3,4	43,6	76,7
	ženy	682,2	31 200,0	32,8	4,1	45,7	85,5
	celkem	1 324,9	59 208,4	30,7	3,8	44,7	162,2
2011	muži	605,1	25 995,9	28,2	3,3	43,0	71,2
	ženy	663,7	29 928,1	32,2	4,0	45,1	82,0
	celkem	1 268,8	55 924,0	30,1	3,6	44,1	153,2
2012	muži	593,7	26 190,2	26,0	3,2	44,1	71,6
	ženy	633,2	30 302,7	28,9	3,8	47,9	82,8
	celkem	1 226,9	56 492,9	27,4	3,5	46,1	154,4
2013	muži	631,7	27 024,0	28,2	3,3	42,3	74,0
	ženy	683,1	31 562,7	31,8	4,0	45,5	86,5
	celkem	1 314,8	58 586,7	30,0	3,6	44,0	160,5
2014	muži	751,8	27 428,8	27,8	3,3	43,4	75,2
	ženy	811,7	32 806,1	31,2	4,1	48,0	89,9
	celkem	1 563,5	60 234,9	29,5	3,7	45,8	165,0
2015	muži	751,8	30 472,8	32,7	3,6	40,5	83,5
	ženy	811,7	36 344,6	36,8	4,5	44,8	99,6
	celkem	1 563,5	66 817,4	34,7	4,1	42,7	183,1
2016	muži	784,0	31 874,1	33,7	3,8	40,7	87,4
	ženy	849,3	38 377,9	37,9	4,7	45,2	104,6
	celkem	1 633,4	70 252,0	35,7	4,2	43,0	192,0

